

RTU studiju kurss "Kompleksi funkciju traucējumi"**0L000 Liepājas akadēmija****Vispārējā informācija**

Kods	LA1380
Nosaukums	Kompleksi funkciju traucējumi
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītspēks	Gundega Tomele - Doktors, Docents
Mācītspēks	Irita Kovaļska - Pasniedzējs
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 4.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Attīstības traucējumu skaidrojums pedagoģiskajā aspektā. Bērnu ar speciālajām vajadzībām attīstības traucējumu identifikācija. Kompleksi attīstības traucējumi un to izpēte. Saskarsme, komunikācija (saziņa) bērniem ar smagiem garīgās attīstības traucējumiem vai vairākiem smagiem attīstības traucējumiem. Sazināšanās iespēju izpēte, tās korekcijas loma personības attīstībā. Alternatīvās un augmentatīvās komunikācijas līdzekļu sistēmas un lietošanas iespējas. Praktiskā darba metodes alternatīvās komunikācijas līdzekļu atlasē un īstenošanā.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Sniegt teorētiskas un praktiskas zināšanas, prasmes un kompetences profesionālās darbības veikšanai ar bērniem, kuriem ir kompleksi funkciju attīstības traucējumi. Iepazīstināt ar praktiskām darba metodēm runas, valodas un komunikācijas prasmju attīstīšanai bērniem ar multifunkcionāliem traucējumiem, iesaistot korekcijas un kompensācijas mehānismus, lai veicinātu bērna psihomotoro jomu attīstību. Studiju kursa uzdevumi: 1. Veikt bērna ar kompleksiem funkciju traucējumiem runas, valodas, komunikācijas un psihisko funkciju izpēti. 2. Noteikt un izvērtēt attīstības traucējumu struktūru, dinamiku. 3. Mācīt atlasīt un īstenot, atbilstoši bērna spējām un vajadzībām, atbilstošas darba metodes un augmentatīvās, alternatīvās komunikācijas līdzekļus komunikācijas un valodas attīstībai. 4. Veidot pedagoģiskās prasmes, kas veicinātu bērna (skolēnu) psihisko un fizisko attīstības traucējumu korekciju un kompensāciju. 5. Aprobēt praktiskā darba metodes, darba veidus un paņēmienus saziņas līdzekļu izmantošanā.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	1. Analizēt bērnu pedagoģiski psiholoģisko un logopēdisko raksturojumu, izvērtēt bērna valodas un komunikācijas spējas, raksturot speciālās vajadzības. 2. Izvērtēt komunikācijas, runas un valodas traucējumu procesus bērniem ar kompleksiem funkciju attīstības traucējumiem. Interpretēt iegūtos rezultātus. 3. Prezentēt zināšanas un prasmes saziņas iespēju noteikšanā, alternatīvās un augmentatīvās komunikācijas līdzekļu atlasē un īstenošanā bērniem ar kompleksiem funkciju attīstības traucējumiem.

Literatūra	Obligātā/Obligatory: 1. Bethere, D., Līdaka, A., Plostniece, A., Ponomarjova, J., & Striguna, S. (2013). Metodiskais materiāls pedagogiem darbam ar izglītojamiem, kuriem ir autisms. Rīga: VISC. 2. Čapkeviča, O. (2006). Bērnu ar vidēji smagiem un smagiem garīgās attīstības traucējumiem audzināšana un apmācība. Rēzekne: RA Izdevniecība. 3. Falka, Č. (1998). Norādījumu grāmata: Piktogrammas. Rīga: Velku fonds. 4. Hejlskovs-Elvēns, B. (2017). Bez kļedziniem, kodiņiem, sitieniem. Rīga: Velku fonds. 5. Hūhtanena, K. (2002). Runu atbalstošas un aizstājošas komunikācijas metodes Somijā gadsimtu mijā. Rīga: Rasa ABC. 6. Landrāte, E., & Tūbele, S. (2011). Autisms un saskarsme. Teorija. Pieredze. Prakse. Rīga: RaKa. 7. Liepiņa, S. (2003). Speciālā psiholoģija. Rīga: RaKa. 8. Rozenfelde, M. (2008). Bērns ar attīstības problēmām vispārējās izglītības iestādē. Rēzekne: RA Izdevniecība. 9. Tūbele, S., & Šteinberga A. (2004). Ievads speciālajā pedagoģijā. Rīga: Raka. 10. Vabale, A. (2008). (red.). Autisms un autiska spektra traucējumi: ieskats teorijā un praksē. Rīga: Rīgas Stradiņa universitāte. 11. Vaclava, V., Aldenrūda, U., & Ildse, S. (2003). Bērni, kuriem ir autisms un Aspergera sindroms. Rīga: Velku fonds. 12. Vaclava, V., Aldenrūda, U., & Ilsteds, S. (2012). Bērni, kuriem ir autisms un Aspergera sindroms: ikdienas praktiskā darba pieredze. Linčepinga: Futurum; Rīga: Velku biedrība. Papildu/Additional: 1. Vigotskis, L. (2002). Domāšana un runa. Rīga: EVE. 2. Wilken, E. (2002). Unterstützte Kommunikation. Eine Einführung in Theorie und Praxis. Stuttgart: Verlag W. Kohlhammer Druckerei. 3. Никитина, М. И. (2001). Специальная педагогика. Москва: Смысл. 4. Шипицина, Л. М. (2002). «Необучаемый» ребёнок в семье и обществе. Социализация детей с нарушением интеллекта. Санкт-Петербург: Дидактика Плюс. Citi informācijas resursi/Other sources of information: 1. Aksiks, I. (n.d.). Bērnu cerebrālā trieka (BCT). Pieejams http://www.neurosurgeon.lv/?p=114 2. Bauze, D. (2014). Autiskā spektra traucējumu ģenētiskie aspekti. Pieejams https://www.rsu.lv/sites/default/files/dissertations/D%20Bauze_promoc_darbs.pdf 3. Gaile, Z. (2010). Agrīnu neirofizioloģiskās attīstības traucējumu diagnostikas nozīme priekšlaicīgi dzimušu bērnu rehabilitācijā. Pieejams http://www.rsu.lv/petnieciba/promocijas-darbi/zane-gaile-agrinu-neirofiziologiskas-attistibas-traucējumu-diagnostikas-nozime-priekslaicīgi-dzimušu-bērnu-rehabilitācija 4. Grandin, T., & Džonsone, K. (2008). Kā saprast dzīvniekus. Autisma noslēpumu izmantošana dzīvnieku uzvedības atšifrēšanā. Rīga: Zvaigzne ABC. 5. Miller, J. (2001). Valodas attīstība bērniem ar Dauna sindromu. Pieejams http://www.brookespublishing.com/email/archive/march01/march01DD1.htm 6. http://www.autims.lv
Nepieciešamās priekšzināšanas	Zināšanas par bērna agrīnās attīstības jomām, agrīnās attīstības novērtēšanu, runas un valodas attīstības īpatnībām, novērtēšanas instrumentiem. Iekļaujošā un speciālā izglītība Klīniskā psiholoģija Neiroloģija un psihiatrija I Runas un dzirdes orgānu anatomija, fizioloģija un patoloģija Agrīnās attīstības logopēdija un orofaringeālās funkcijas traucējumi

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienē studijas		Nepilna laika neklātienē studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
1. temats. Kompleksi funkciju traucējumi. 1., 2. lekcija: Kompleksi funkciju traucējumi, to cēloņi, klasifikācija. Praktiskais darbs: Bērnu ar kompleksi funkciju traucējumiem psihomotorās un valodas attīstības sakarības.	4	8	2	12
2. temats. Psiholoģiskās un pedagoģiskās attīstības traucējumu pazīmes. 3., 4. lekcija: Psiholoģiskās un pedagoģiskās attīstības traucējumu pazīmes kompleksu funkciju traucējumu gadījumā un to respektēšana izglītības procesā. Praktiskais darbs: Bērna ar kompleksi funkciju attīstības traucējumiem pedagoģiski psiholoģiskais raksturojums - analizēt bērnu pedagoģiski psiholoģisko un logopēdisko raksturojumu, izvērtēt bērna valodas un komunikācijas spējas, raksturot speciālās vajadzības	4	8	2	12
3. temats. Neirālās attīstības traucējumu veidi. Primāri un sekundāri attīstības traucējumi. 5., 6. lekcija: Primāro un sekundāro attīstības traucējumu skaidrojums pedagoģijā. Sekundāri valodas traucējumi. Praktiskais darbs: Gadījuma analīze - identificēt vai traucējumi ir primāri vai sekundāri, izstrādāt korekcijas plānu bērniem ar sekundāriem valodas traucējumiem.	4	8	2	12
4. temats. Garīgās attīstības traucējumi. 7., 8. lekcija: Garīgās attīstības traucējumi, to pakāpes, izziņas procesu īpatnības, koriģējoši attīstošā darbība bērna attīstības un valodas traucējumu mazināšanā. Praktiskais darbs: Alternatīvās un augmentatīvās komunikācijas metožu izvēle, pielietojums izglītības, komunikācijas un valodas korekcijas procesā.	6	8	2	12
5. temats. Autiskā spektra traucējumi. 9., 10. lekcija: Komunikācijas un autiskā spektra traucējumi. Logopēda uzdevumi komunikācijas, valodas traucējumu diagnostikā un korekcijā. Komunikācijas, runas un valodas traucējumu novērtēšana. Praktiskais darbs: Komunikācijas prasmju novērtēšana bērniem ar autiskā spektra traucējumiem. Izstrādāt individuālo korekcijas plānu komunikācijas attīstīšanai. Sociālā stāsta veidošana.	6	10	2	10

6. temats. Ģenētiskie sindromi. 11., 12. lekcija: Ģenētiskie sindromi. Valodas un intelektuālo procesu attīstības īpatnības, pedagoģiskā diagnostika. Praktiskais darbs: Viena padziļināta ģenētiska traucējuma izpēte un prezentēšana, tā ietekme uz valodas un intelektuālo procesu attīstību.	6	10	2	10
7. temats. Uzmanības deficīta un hiperaktivitātes sindroms. 13., 14. lekcija. Uzmanības deficīta un hiperaktivitātes sindroms, tā būtiskās pazīmes, ietekme uz valodas attīstību. UDHS simptomu saistība ar komunikāciju un valodu. Praktiskais darbs. Pētījumu analizēšana, salīdzināšana un prezentēšana par kompleksiem funkciju attīstības traucējumiem	6	10	4	10
8. temats Bērnu cerebrālā trieka. 15., 16. lekcija. Bērnu cerebrālā trieka, tās izpausmes. Alternatīvās komunikācijas ierīces komunikācijas veidošanā. Korekcijas un kompensācijas darba virzieni runas un valodas attīstīšanā. Praktiskais darbs Bērnu ar vairākiem attīstības traucējumiem sazināšanās iespēju izpēte. Metodes, darba paņēmieni sazināšanās korekcijā.	4	10	4	14
Kopā:	40	72	20	92

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Zināšanas: 1. Pārzina garīgās attīstības traucējumus, to traucējumu pakāpes, klīniskos sindromus, autiskā spektra traucējumus, UDHS, bērnu cerebrālo trieku un to saistību ar runas, valodas un komunikācijas traucējumiem. 2. Ir izpratne par kompleksiem funkciju traucējumiem, to veidiem, runas, valodas un komunikācijas attīstības specifiku. 3. Ir zināšanas par alternatīvās un augmentatīvās komunikācijas līdzekļu sistēmas un pielietošanas iespējām komunikācijā bērniem ar kompleksiem funkciju traucējumiem.	Studiju kursa apguve tiek vērtēta 10 ballu skalā, vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetence atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Pārbaudes darbs: Tests par garīgās attīstības traucējumiem, to pakāpēm, pazīmēm un klīniskajiem sindromiem. Pārbaudes darbs: Kompleksie funkciju attīstības traucējumi, to ietekme uz runas, valodas un komunikācijas attīstību: gadījuma analīze un izvērtējums. Pārbaudes darbs: Zinātniskā pētījuma analīze par bērniem ar kompleksiem funkciju traucējumiem (patstāvīgā darba rezultātu prezentācija). Pārbaudes darbs: Logopēdijas nodarbības plāna izveide bērnam ar sekundāriem valodas traucējumiem. Eksāmens: teorētiskās zināšanas.
Prasmes: 1. Prot noteikt un izvērtēt attīstības traucējumu struktūru, dinamiku; veikt bērnu (skolēnu) saziņas iemaņu un prasmju pedagoģisko izpēti; 2. Nosaka atlasa un īsteno, atbilstoši bērna spējām un vajadzībām korekcijas darba metodes, alternatīvās komunikācijas līdzekļus, kas veicina bērnu (skolēnu) psihisko un fizisko attīstības traucējumu korekciju un kompensāciju. 3. Prot veidot individuālo korekcijas plānu runas un valodas/komunikācijas attīstīšanai bērniem ar kompleksiem funkciju traucējumiem un analizēt logopēdisko izvērtējumu. 5. Prot veikt runas, valodas un komunikācijas izpēti bērniem ar kompleksiem funkciju traucējumiem.	Studiju kursa apguve tiek vērtēta 10 ballu skalā, vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetence atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Pārbaudes darbs: Tests par garīgās attīstības traucējumiem, to pakāpēm, pazīmēm un klīniskajiem sindromiem. Pārbaudes darbs: Kompleksie funkciju attīstības traucējumi, to ietekme uz runas, valodas un komunikācijas attīstību: gadījuma analīze un izvērtējums. Pārbaudes darbs: Zinātniskā pētījuma analīze par bērniem ar kompleksiem funkciju traucējumiem (patstāvīgā darba rezultātu prezentācija). Pārbaudes darbs: Logopēdijas nodarbības plāna izveide bērnam ar sekundāriem valodas traucējumiem. Eksāmens: teorētiskās zināšanas.
Kompetence: 1. Ir zināšanas par bērnu ar kompleksiem funkciju traucējumiem runas, valodas un komunikācijas prasmju novērtēšanu, traucējumu diagnosticēšanu un korekcijas procesa nodrošināšanu. 2. Izmanto iegūtās zināšanas praksē ar bērniem ar kompleksiem funkciju traucējumiem.	Studiju kursa apguve tiek vērtēta 10 ballu skalā, vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetence atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Pārbaudes darbs: Tests par garīgās attīstības traucējumiem, to pakāpēm, pazīmēm un klīniskajiem sindromiem. Pārbaudes darbs: Kompleksie funkciju attīstības traucējumi, to ietekme uz runas, valodas un komunikācijas attīstību: gadījuma analīze un izvērtējums. Pārbaudes darbs: Zinātniskā pētījuma analīze par bērniem ar kompleksiem funkciju traucējumiem (patstāvīgā darba rezultātu prezentācija). Pārbaudes darbs: Logopēdijas nodarbības plāna izveide bērnam ar sekundāriem valodas traucējumiem. Eksāmens: teorētiskās zināšanas.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Patstāvīgie darbi	20
Seminārs (prezentācija)	20
Eksāmens	60
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	4.0	20.0	20.0	0.0		*	